

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VI. évfolyam

2005/
November

A Haltermelők Országos Szövetsége
és Termék Tanácsa információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Másfél évtized küzdelme után

Bár még korai lenne az idei esztendő eseményeit összegezni, mégis érdemes megjegyezni: a magyar halászság nem télenkedett a 2005-ös esztendőben sem. Igen sok és gazdag programok bonyolódtak országsszerte, s ha ezekből csupán kettőt ragadunk ki, akkor is átfogó képet kaphatunk a halászok tevékenységéről. Az egyik ilyen esemény a 74. OMÉK-on való részvétel, a másik a szeptember végi parlamenti nyílt nap a horgászokkal. Sztanó János, a Haltermelők Országos Szövetsége és Termék Tanácsa elnöke szinte mindegyik fontos rendezvényen jelen volt, s ha kellett előadást tartott, felszólalt, ha kellett tárgyalt és képviselte, védte a halászok érdekeit. Beszélgetésünk során leginkább az elmúlt másfél évtized eseményei kerültek felszínre.

• Elnök úr, ma már bizonyos oldalról az is megkérdőjeleződik, hogy szükség van-e a magyar haltermelésre. A horgászok – politikai nyomásra – kitiltanak a halászokat a természetes vizekről, pedig talán ők is jól tudják, hogy ez milyen nagy természeti károkat okozna. Ön szerint miért fontos halat termelni?

– A magyar haltermelés fontossága két oldalról közelíthető meg: kívülállóként, a GDP-hez való hozzájárulásunk alapján, ami 1 százalék alatt van. Ha a hazai állattenyésztés termelési volumenéhez viszonyítjuk, akkor ez nem egészen 3 százalékot tesz ki. Tehát ez alapján úgy ítéltető meg, hogy a társadalom részére nem is olyan lényeges kérdés a halászság problémája. Közreműködőként más a helyzet, hiszen a több száz halásznak rendkívül fontos, hogy mi történik a nemzetközi, de különösen a magyar halászatban. A hazai haltermelés sorsának alakulása azért fontos, mert a halászat, a haltermelés nemcsak egy ősi mesterség, hanem még ma is egy életforma. Az itt dolgozók nemcsak pénzszerzési foglalatosságnak tekintik, hanem érzelmileg is kötődnek ehhez a hivatáshoz. Mi haltermelők meg vagyunk győződve arról, hogy gazdaságilag is rendkívül teremtünk, hiszen olyan kedvezőtlen adottságú, 1–2 aranykorona értékű mocsaras, zombékos területen állítunk elő értéket, amely más hasznos célra nemigen alkalmas. Találó az a kifejezés, hogy „ha ott nem halastó lenne, akkor valószínű lyuk tátongna a helyén”.

• Itt azért meg kell jegyezni, hogy a vizes élőhely fenntartásához a társadalom erkölcsi megítélésén túl anyagi segítségre is szükség volna...

– Kétségtelenül így van, de talán ma már van remény arra, hogy ehhez is kapunk társadalmi segítséget. Már csak azért is, mert gazdaságaink többsége kedvezőtlen fekvésű területeken, nagyvárosoktól távol élő, hátrányos helyzetű embereknek biztosít munkát, családoknak jövedelmet. Nagyon sok helyen ez a tevékenység, illetve az itt végzett munka biztosítja a térség lakosságának egyetlen pénzszerzési lehetőségét. A kistelepüléseken vagy még azoktól is távol működő halgazdaságok vitathatatlanul sokat tesznek a vidék fejlődésének, felzárkóztatásának elősegítésében; többek között a horgászat, az öko- és a falusi turizmus felkarolásával. Munkájukkal sokat tesznek lakóhelyük, szűkebb környezetük boldogulásáért.

• A múlt század '80-as '90-es éveiben lezajlott gazdasági, politikai rendszerváltás haltermelésünkben is lényeges változást

Tartalom:

Tessék pályázni!	3
Oxigént!	3
Az Európai Unió más tagállamaiból és harmadik országokból behozott étkezésre, illetve telepítésre szánt nem akvárium halak egyes halászati és állat-egészségügyi kérdéseiről	4
Natura 2000 területek	4
Csehországi tapasztalatok	5
Megállapodás	5
Csakis szakmai alapokon	6
Alapítvány a vidrákért	6
Orvhalászat és -horgászat a mai magyar jogban (2. rész)	7
Közlemény	7
Képeslap Máltáról	8

hozott. A sok változás közül szóljunk röviden a termelőeszközök tulajdonlásáról, a piacok újrafelosztásáról és a termelői magatartás változásairól.

– A rendszerváltás évében, 1989-ben a halastavak 69 százaléka állami, 28 százaléka szövetkezeti tulajdonban volt, a magánszférára nem egészen 1 százalékkal rendelkezett. A halgazdaságok szervezettsége és önállósága korát megelőzve működött a '80-as évek végén, termelési technológiája és technikája alkalmas volt arra, hogy a társadalmi tulajdon leépülése (privatizáció) után magántulajdonú vállalkozásban különösebb törés, termelési visszaesés nélkül tovább működjön. Az itt felhalmozódott szellemi tőke elegendő és felkészült volt arra, hogy a magánosításban aktívan részt vegyen. A '90-es évek elején végrehajtott privatizáció eredménye az lett, hogy 1995-re az állami tulajdon részaránya 30 százalékra csökkent és a szövetkezeti tulajdon is 16 százalékra mérséklődött. Ugyanakkor a magántulajdonon alapuló vállalkozások részaránya többszörösére növekedett.

Az állami tulajdonú halastavak privatizációját az 1992. évi LIV. Törvényben leírtak szerint az FVM szakmai irányításával az AVÜ végezte, figyelemmel. Jellemző volt

(Folytatás a 2. oldalon)

Másfél évtized küzdelme után

(Folytatás az 1. oldalról)

erre az átmeneti időszakra, hogy: külső és belső pénzühiány miatt a gazdát cserélt tavakon a karbantartásokra, a felújításokra nem maradt pénz. Mivel az elmaradt munkák elvégzése további halasztást nem bír, ezért a szövetség az ágazat irányítóinál lobbizik annak érdekében, hogy a tavak korszerűsítő felújításai kiemelt figyelmet és magasabb mértékű támogatást kapjanak. A privatizáció során az állami tulajdonú tavak értékesítése döntően a meder alatt lévő

mindenki számára, hogy halunk döntő részét a jövőben itthon kell és lehet csak értékesíteni. Ehhez azonban biztosítani kell a folyamatos halellátást, a monopolhelyzetben lévő halüzletek mellett saját elárúsítóhelyeket kell létrehozni és működtetni, kiemelt figyelmet kell fordítani a halfeldolgozásra, a konzervek gyártására, s nem utolsósorban hatékony reklámtevékenységet kell folytatni. A települések frekvenciált helyein megnyíló termelői elárúsítóhelyek hatására az ország halfogyasztása nőtt, a lakosság ellátása javult. A busa helyébe lépő

földterület nélkül történt. Ezzel az ÁVÜ teljesen feleslegesen egy „bombát” helyeztet el a rendszerben. A vegyes tulajdon a vállalkozás – fedezet, bérleti viszony, stb. – működtetésében komoly féket jelent. Gátat jelent a tőke szabad mozgásában is, mert köztudott, hogy egy tó termőképességét a földművek, műtárgyak, vízellátó- és lecsapoló berendezések állapota mellett, a tófenék minősége (termőképessége) határozza meg. A halastó tehát egy olyan speciális állattartó létesítmény, melynek alap- és felépítményre való bontása értelmetlen. Az Európai Unióba történő 2004. május elsejéi teljes tagként való belépésünkkor a 23 ezer hektár működő halastó 26 százaléka volt már csak állami tulajdonban; ezeket a Hortobágyi, a Balatoni Halgazdaság és a TEHAG kezelte.

• Jelentős változás állt be a kereskedelemben is. Miért a ponty a kenyér halunk?

– Kissé messzebből kezdem a választ. A '70-es évek végén és a '80-as évek első felében a közel-keleti busaexport igen jó üzletnek bizonyult. A busa értékesítési ára azonos volt a pontyével és tartós keresleti piac mutatkozott. Az iraki-iráni háborút követően a piacot elveszítettük és ennek hatására a tógazdasági haltermelés faji struktúrája ismét a ponty irányába és a ragadozók felé mozdult el. Az exportlehetőségek csökkenésével egyre világosabbá vált

ponyt + ragadozó exportot a TERIMPEX Haliroda és a külföldi eladásban fantáziát látó ÁGKER Kft. bonyolította. Ebben az időben indult az olasz sporthal export. Ez idő tájt az éves exportmennyiség ezer tonna körül volt. A haltermelés koordinálása, érdekképviselete céljából 1992. szeptember 25-én 41 gazdaság létrehozta a Halászati Terméktanácsot. A Terméktanács a Szövetséggel karöltve minden szinten képviselte az ágazat érdekeit és jórészt nekik köszönhetőek azok a támogatási formák, amelyeknek nagy része még ma is működik.

• A halászok messzemenően támogatták az ország EU-hoz való csatlakozását, mert azt remélték, hogy megszűnnek azok az adminisztrációs akadályok (vámok, adók, támogatási különbségek, stb.), amelyek elzárták bennünket a nyugati piacoktól.

– A csatlakozás iránti lelkesedés valóban nagy volt: 2004. május 01. után azzal kellett szembesülnünk, hogy a régi és az új tagoknak kitarult a 450 milliós piac, ugyanakkor mi a korábbi pozícióinkat is lépésről-lépésre elveszítjük. Az árualapok szabad, ellenőrizetlen mozgásával sikerült kitarulnunk és felkínálnunk azt a nemzeti piacunkat, amelyet évtizedek alatt szellemi és anyagi tőkét nem kímélve hoztunk létre. Milliókat költöttünk a 26 saját pontyfajta kitenyésztésére, az optimálishoz közelítő

technológiák kialakítására, a HACCP Élelmiszerbiztonsági rendszer bevezetésére, a bio haltermelés meghonosítására, a belföldi fogyasztók megnyerésére. Tudtuk és tudjuk, hogy az Unión belül szabad verseny valószínűleg meg, ezt a megmértetést az ágazat vállalja is. Nem tudtuk azonban, hogy a versenyfeltételek a régi és az új tagországoknál eltérőek lesznek. Most beszélünk kellene a 2004. évi külpiaci forgalomról, azonban erre vonatkozóan nincs statisztikai adat, mivel a határregisztráció nem működik, így e kérdésben hiteles információ nem áll rendelkezésre. Azt még tudjuk, hogy 2003-ban az élőhal export 2420 tonna volt 1 milliárd forint értékben, az import pedig 541 tonna 200 millió forint értékben. Ez alapvetően rendben is lenne, azonban ha a hal- és halkészítmények külpiaci forgalmát vesszük össze, akkor azt tapasztaljuk, hogy a kivitel 1,1 milliárd forint, a behozatal pedig 7,6 milliárd forint volt. Ez azt mutatja, hogy a tengeri halak és konzervek iránt óriási érdeklődés van, és ezt a piacot tőlünk független kereskedelmi szervezetek nyúlják le. A halforgalmazást belföldön cca. 30 százalékban a bevásárlóközpontok végzik, akik a fogyasztói ár alakítását teljes egészében üzletpolitikai céljaiknak megfelelően végzik. Ennek hatása az, hogy amikor a halpiacon keresleti viszony alakul ki, akkor a legolcsóbb a hal ára és akkor, amikor kínálati helyzet van, a csillagos égbe emelik árait. Ettől a számunkra kedvezőtlen magatartástól sem a Szövetséggel folytatott megbeszélések, sem a versenyhivatali bírságok nem tudták őket eltéríteni. A belföldi ellátásban kétségtelenül nagy érdemük van a bevásárlóközpontoknak, ezért mindenképpen jó lenne velük szót érteni. Sajnos ez idáig elzárkóztak mindenféle együttműködéstől, még attól is, hogy akváriumaikon feltüntessék, hogy az ott árusított élőhal honnan származik. Bízunk abban, hogy az FVM miniszter határozott kiállása – mely a minőségi élelmiszer behozatalára és értékesítésére vonatkozik – elegendő lesz arra, hogy termelő, kereskedő és fogyasztó között a bizalom, a normális együttműködés helyreálljon.

• Végezetül, hol tart ma a magyar halászság?

– Az elmúlt 15 évről összességében elmondható, hogy a halászati szakemberek felkészülten vettek részt a privatizációban, a váltás különösebb zökkenő nélkül megtörtént, a magyar lakosság halellátása javult. Az érdekképviselet – Szövetség és Terméktanács, majd együtt – eredményesen lobbizott az ágazat, a „halásztársadalom” érdekében. A minőségi haltermelés színvonalja javult, az egészséges élelmiszertermelés feltételei minden gazdaságban biztosítottak. A létrejött versenyhelyzetben akkor tudunk továbbra is az élvonalban maradni, ha munkánkat a piachoz igazodó korszerűség, az innováció és a célirányos együttműködés jellemzi.

Hajtun György

Tessék pályázni!

Négy napirendi ponttal október 21-én tanácskozott Agárdon a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa agronómusi értekezlete. Tájékoztató hangzott el az AVOP-HOPE pályázatokról, az őszi-téli halpiac várható alakulásáról, az érdekképviseleti munka aktuális kérdéseiről, s nem utolsósorban a tagszervezeteket érintő kérdésekről, javaslatokról.

Katics Máté, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal pályázati szakreferense október elején (pontosabban 4-én) Szege-den is tartott egy hasonló tájékoztatót az AVOP-HOPE pályázatok jellemzőiről. A halászati pályázatok strukturális pályázatainak (HOPE) a pénzügyi kerete másfél milliárd forint, amelynek alig felét használta ki a magyar halászság. Eddig csaknem 25 pályázat érkezett az MVH vidéki ki- rendeltségeihez, amely közül tíz nyertesnek mondható, hetet visszavontak és hat pályázat áll feldolgozás alatt. Tudni kell, hogy csak egyszer lehet a pályázatoknál hiányt pótolni, s ha ez is rendben van, akkor a pályázó megkapja az MVH befogadó- levelét. A pályázat elfogadásáról az FVM dönt, s ha az is pozitív, akkor a pályázó megkapja a támogatást. Miután az ellenő- rés igen szigorú, a pályázónak ügyelni

kell arra, hogy csak azt valósítsa meg, amit a pályázatban is rögzített.

A pályázati adatlap és a mellékletei az MVH honlapjáról is letölthetők. Miután a pályázati anyag eléggé vastag, törekedni kell a tömör megfogalmazásra mind a cég bemutatásakor, mind pedig a pályázati cé- lok megfogalmazásakor. A hat alintézkedés- re már állami cégek, kistermelők is pályáz- hatnak. Egy évben azonban csak egy pro- jektre igényelhetnek támogatást a cégek, ám itt a benyújtás határideje számít. Ha te- hát valaki idén decemberben ad be pályáza- tot, az jövő januárban is megteheti ezt.

A szakreferens részletesen is ismertette a hat alintézkedést. Az akvakultúra címszó alatt pályázni lehet halastavak építésére, felújítására, keltetők felújítására, telepi infrastruktúra fejlesztésére. Külön alintézkedés a halfeldolgozót érintő fejlesztés, amelynél

újat csak a napi 3 tonna feldolgozásra képes üzemet építhetnek. A feldolgozók felújítása során a kapacitás növelése nem lehetséges. Pályázható a tervezett vízi halászat, amely a halfogó eszközökre nem vonatkozik. Promóció címszó alatt legjobb, ha konzorciumok pályáznak. Új termelő szervezetek megalakítására szintén kérhető támogatás, miként az innovatív technológiák alkalmazására is. Miután minden gazdálkodónak más és más a feltételrendszere, érdemes a pályázatok elkészítésekor a szakreferens ta- nácsait is kikérni. Ez persze, nem jelenti azt, hogy ne magunk tervezzük meg a gazdasá- gunk jövőjét, fejlesztési elképzeléseit.

Az őszi-téli halpiac várható alakulásáról Sztanó János elnök beszélt. A problémák az idén is hasonlóak az elmúlt évekéhez. Most is visszatérő téma volt a halár és a termelők piaci magatartása. Tény, hogy amíg nincs összefogás ezen a téren, addig bizony lesznek árletörők. Így viszont nehéz lesz az őszi- téli ajánlati árakat tartani, s lesznek olyan kis- és nagytermelők, akik nehéz helyzetbe kerülnek. Jó volna az egyéni érdekeket hát- térbe szorítani annak érdekében, hogy a kis magyar halászság ne fogyjon el idő előtt.

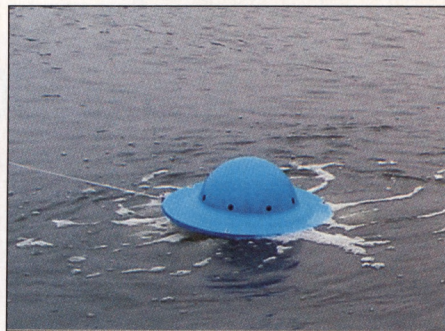
Dr. Orosz Sándor igazgató részletesen be- számolt az elmúlt időszak eseményeiről, az érdekképviseleti munka aktuális kérdéseiről. Végezetül maguk a tagszervezetek is tá- jékoztattak a tevékenységeikről.

h-n

Oxigént!

Az őszi nagy haltárolásokhoz, de az év más időszakában is, amikor a halászás folyama- tos, legfontosabb az, hogy biztonságban tudjuk a halat. Ezt a víz minőségével nem mindig tudjuk elérni, hiszen nyáron gyak- ran képtelenség több oxigént oldani a víz- ben, télen pedig azért nem, mert a szoká- sos 1000–1200 négyzetméteres telelőkben tárolható 80–100 mázsa hal jól elvan több hétig is, de akad, hogy jön egy melegfront. Ekkor a hal megpipál, és olyan veszteségek keletkeznek, ami elkerülhető. Az elkerülés

érdekében Lévai Ferenc, az Aranypony Rt. elnök-vezérigazgatója lapátkerekesszellőz- tető összeszereltetése mellett döntött. A műanyag alkatrészeket a külficáról szer- zik be, a berendezést magyar motorral lát- ják el, s olyan alkatrészeket építettek be, amelyek alig-alig romlanak el. Két éve je- lentek meg a piacon ezzel a berendezéssel, azóta húszat értékesítettek. Az ára 200 ezer forint (+ áfa). A szakember szerint az első halászati szezonban megtérül a berende- zés ára. A szellőztető általában kétlapátos

kivitelben készülnek, de legoszerűen bő- víthető, négy-hat-nyolc és így tovább lapá- tokkal. Ezekhez a bővített változatokhoz természetesen a megfelelő motormennyi- ség is szükséges. Ha bárki érdeklődik a Dinnyésen bemutatott termék iránt, az a www.aranyponyrt.hu, vagy a 06 (25) 509-190, 06 (23) 354-764-es telefonszámon ér- deklődhet.

Ugyancsak Dinnyésen mutatta be a Hungaromedical Rt. az Oxygenius víztisz- tító és vízi levegőztető családot. Ez a beren- dezés is az élővizek tisztítására, az oxigén- nel való ellátásra alkalmas. A berendezés a kisméretű kerti tavaktól a 3 hektárnál na- gyobb tavakig használható, természetesen típusától függően. A forgalmazó a www.hungaromedical.hu portálon, vala- mint a (06) (1) 206-1917-es telefonszámon ér- hető el.

V. S.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Vadászati, Halászati és Vizgazdálkodási Főosztályának, valamint az Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrzési Főosztályának közös tájékoztatója

az Európai Unió más tagállamaiból és harmadik országokból behozott étkezésre, illetve telepítésre szánt nem akváriumi halak egyes halászati és állat-egészségügyi kérdéseiről

Az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkkal a tagállamokon belüli kereskedelem jelentősen megváltozott. Az áruk szabad mozgásának biztosítása, mint alapvető bizonyos nehézségeket okoz a hazai vizek halállományának védelmében. Az áruk szabad mozgása többek között a belső határokon való szigorú ellenőrzés enyhülését is eredményezte, amely a halbehozatalban is éreztette hatását. A nem tagállamból (harmadik országból) történő import esetében továbbra is a vonatkozó vám és egyéb rendelkezések a mérvadóak.

Az étkezési áruhal és a telepítésre szánt tenyészhalt szállítmányok tagállamok közötti szállítása, kereskedelme a járványügyi, haltenyésztési, élelmiszer-biztonsági és következő nyomon-követhetőségi szempontok miatt kizárólag az élő állatok szállításának felügyeletét és ellenőrzését szolgáló Európai Unió TRACES rendszer által generált dokumentumokkal, vagy a 78.279/2005. számú FVM Közleményben említett kötelező írásos előjelentéssel lehetséges.

A közelmúltban megjelent, az Európai Közösség területére tenyésztés céljából behozott egyes élő halfajok, ikráik és ivarsejtjeik engedélyezett származási területeiről rendelkező 2003/858/EK határozatot módosító 2005/742/EK Bizottsági Határozat tartalmazza azon harmadik országok felsorolását, ahonnan a tenyészhalak Európai Közösség területére történő importja engedélyezett. (Megjegyzés: a környező országok közül Szerbia-Montenegró, Románia és Ukrajna vonatkozásban az import nem engedélyezett.)

A halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény 46. § (4) bekezdésének b.) pontja arról rendelkezik, hogy bármely halfaj külföldről származó egyede, vagy ennek továbbtenyésztésből származó utóda telepítéséhez a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter – a természetvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával kiadott – engedély szükséges. Az engedélyt annak a személynek kell megkérni a minisztertől, aki a telepítést

végzi. Az engedély nem a behozatalhoz (kereskedelemhez), hanem a telepítéshez szükséges. Telepítés alatt a hal kihelyezését értjük, halastóba vagy halászati vízterületre. A halastó és a halászati vízterület fogalmát a halászati törvény pontosan definiálja.

A közvetlenül kereskedelembe, vagy feldolgozásra kerülő hal behozatalához nem kell engedély; az így behozott hal azonban halastóba (beleértve a telelőket is), természetes vizekbe még átmenetileg sem helyezhető, telepíthető.

Telepítés esetén az engedély minden halfaj valamennyi korosztályához szükséges.

Az elmúlt években csak néhány esetben érdeklődtek halgazdálkodók külföldön megvásárolandó halak telepítésének feltételeiről. A fentieknek megfelelően tájékoztatást kaptak arról, hogy a Magyarországon megvásárolt, és itt szaporított afrikai harcsa vagy szivárványos pisztráng telepítéséhez nem szükséges a fenti miniszteri engedély, ugyanakkor a közvetlen importból származó telepítés külön engedély hiányában tilos. A tájékoztatásokat a halgazdálkodók tudomásul vették, ezért konkrét hatósági eljárásra (engedélyezés vagy elutasítás) egyetlen esetben sem került sor.

Az idén két esetben a halászati főhatóság tudomására jutott, hogy EU tagállamból importált halat helyeztek ki miniszteri engedély nélkül. A halászati főhatóság mindkét esetben utasította az illetékes megyei halászati hatóságot az ügy kivizsgálására, és beigazolódása esetén a telepítők szankcionálására. A halászati felügyelők az eljárásokat lefolytatták, és halgazdálkodási bírsággal sújtották a vétkezőket.

Külföldről származó halak telepítésének engedélyezési eljárására a törvény hatályba lépése óta ez idáig nem került sor.

Az állat-egészségügyi és nyomonkövethetőségi előírások haltenyésztők, kereskedők által történő betartása, betartatása rendkívül fontos a hazai halállományok és a fogyasztók egészségének védelme szempontjából, ezért a jövőben a Halászati Hatóságok és az Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési Szolgálat szigorított ellenőrzéseket fog lefolytatni a halkereskedelem területén.

Jelen Tájékoztató – összhangban az Alkotmánybíróság 60/1992. (XI. 17.) AB határozatával – nem jogi értékű, kizárólag az érintettek tájékoztatását szolgálja.

Natura 2000 területek

Az EU szerint Magyarország alapos munkát végzett a Natura 2000 területek kijelölése során, amelyeket Brüsszel várhatóan 2006 közepén hirdeti ki – közölte a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, miután az elmúlt napokban az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatóságától természetvédelmi szakemberek a helyszínen tartottak ellenőrzéseket.

A bizottság munkatársai megállapították, hogy a magyar kormány megfelelő kiterjedésű és mennyiségű területet jelölt ki a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmére. Néhány esetben merültek fel hiányosságok, további teendők – áll a közleményben. A hiányosságok közül a brüsszeli szakemberek azt emelték ki, hogy a füves élőhelyeken előforduló fajknál túl kevés elterjedési területet jelölt ki Magyarország. Ezt pótolni kell, majd további egyeztetéseket követően véglegesíteni lehet a Natura 2000 területeket.

Magyarországon a Natura 2000 hálózatahoz 1,91 millió hektárnyi terület, az ország területének 20,6 százaléka tartozik. A természetvédelmi rendszer 20 szá-

zaléka szántó, ugyan csak 20 százaléka erdő, 40 százaléka gyepek, a fennmaradó rész pedig vizes terület. A Natura 2000 hálózat Magyarország helyrajzi szám szerint 400–500 ezer földterületet érint. Sok esetben azonban egy-egy parcellának csak kis részét fedti le az uniós természetvédelmi rendszer. A földhasználók a Natura 2000 lefedettségéről, térképekről tájékozódhattak az utóbbi hónapokban. A rendszer életbelépésével a gazdáknak a természeti értékek megőrzése érdekében semmi olyan korlátozásra nem kell számítaniuk, amely eddig nem lett volna érvényben.

Az uniós 25 tagállamban összesen kilenc régiót különítettek el növényzeti és éghajlati tulajdonságok alapján. Ezek közül a pannoni biogeográfiai régió három országot érint, ezek Csehország, Magyarország és Szlovákia. Az Európai Bizottság biogeográfiai régióként vizsgálja felül a Natura 2000 hálózatba jelölt területeket abból a szempontból, hogy a kijelölés megfelelő-e az adott régió területén előforduló közösségi jelentőségű fajokra és élőhelyekre.

V. S.

Csehországi tapasztalatok

A szövetség pontytenyésztő tagozata idén a Cseh Köztársaságba látogatott el az őszi szakmai kirándulás alkalmával. A 21 fős csoport ugyan nem számított szakmai titkok felfedezésére, de meg akartuk ismerni az ottani körülményeket és lehetőségeket, hogy világossá váljon: hogyan tudnak a csehek 1,2 euró/kg-os eladási áron pontyot értékesíteni gazdaságosan? Négy napos utazásunknak 2 fő szakmai helyszíne a Haltenyésztési és Hidrobiológiai Kutatóintézet Vodnany-ban és a treboni Rybarství halgazdaság volt.

A cseh haltenyésztő- és kutatóintézetet 1921-ben alapították, majd az '50-es években költözött Prágából mostani helyére, Vodnany-ba. A '90-es években, mint az összes többi cseh mezőgazdasági kutatóintézetet, ezt is fenyegette a privatizáció, végül a Ceske Budejovice Dél-Bohémiai Egyetem kutatóintézetévé vált. Érkezésünkkel elismeréssel vegyes irigykedéssel csodáltk jól felszerelt halászati szakközépiskolájukat, mely külön intézményként fogadta a halas szakma iránt érdeklődőket. Előadónk, dr. Martin Flajshans, a Kutatóintézet Halgenetikai és nemesítő részlegének kísérleti telepén fogadott és tájékoztartott minket működésükről.

A Flajshans által vezetett részleg – a szarvasi HAKI-hoz hasonlóan – foglalkozik a genetikai állományok fenntartásával, saját génbankkal, spermabankkal rendelkezik, továbbá koordinálja a pontynemesítést és – minősítést. Kutásaik között szerepel a génmanipuláció (pl. triploid állományok kialakítása – a fertilitás megszüntetésére), monoszex állományok tesztelése és a haljelölés tesztelése is. Kérdésünkre, hogy milyen a minősítés gyakorlati rendszere, megtudtuk, hogy minősített pontyfajtákra hozzánk hasonlóan támogatást kapnak, ezt a támogatást a Halgenetikai és Nemesítő Intézet az ottani haltermelő szövetséggel együttműködve osztja szét. A ponty teljesítményvizsgálatát – a lárvától a piaci méretig – a tenyésztők saját telepükön végzik és vezetik.

Sajnos a Cseh Köztársaságban sem kötelező a KHV vizsgálat, mivel a KHV az EU-ban még nem került fel a bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségek listájára, de az idei évtől az önként beküldött mintákat PCR analízissel már vizsgálják KHV-ra is. Viszont a Brnói Állategészségügyi Kutatóintézettel és az Országos Állategészségügyi Kutatóintézettel is együttműködve létrehozta egy vírusfigyelő projektet. Jelenleg a három intézet egy esetleges fertőzésnél hathatós védelmi terv kidolgozásán fáradozik.

A treboni Rybarství 7440 hektáron gazdálkodik, ennek mintegy 10%-a bérelt terület. A céghez tartozik még az öt halászati telepen kívül egy baromfitelep és egy

műszaki részleg is, összesen 160 főt foglalkoztatnak. A halgazdaság a Cseh Köztársaság piacának 35%-át látja el hallal, ez a termelésének csak 30%-a, ugyanis a csehek igen kevés, évi 1 kg halat esznek fejenként, azt is a dömping karácsonyi és húsvéti időszakban. Ebből 5% a feldolgozott hal aránya. A termelésük 70%-át külföldön értékesítik, elsősorban a környező országokban, úgy, mint Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Franciaország.

Ottani előadónk igen szűkszavú volt és kitért a válaszok elől, mikor a termelés gazdasági oldalát közelítettük, de azt megtudtuk, hogy ők már megkapták az ideai agrár-környezetgazdálkodási támogatást, ami náluk közel 100 000 Ft értékű cseh korona hektáronként. Bár nem nagy összegű, de náluk már létezik a vidrakár és a fészkelő (!) kormoránok okozta kár megtérítése, ez országosan a vidránál 1 millió, a kormo-

ránál 3 millió korona, aminek az elosztásáról a „gondos” és bonyolult felmérést követően a természetvédelmi hatóság gondoskodik.

A treboni Rybarství éves termelése 3000 tonna hal, melynek 90%-a ponty. Saját keltetővel rendelkezik, csak amur és fehérbusa lárvát importálnak. Náluk a termelési szezon 2 x 2 év, ugyanis hatalmas víztározókkal rendelkeznek – a Rosmberk nevű tározó 489 ha-os – és ezeket csak 2 évente halásszák le. A négy éves termelési rendszer a hűvösebb éghajlatnak is köszönhető. A vízminőség megóvása miatt – mivel sok halastó ivóvíztározó is egyben – nem tudnak minden tavukban trágyázni, viszont a több száz hektáros tavakon is napi gyakorisággal etetnek.

A cégnek saját feldolgozója van, ISO és HACCP rendszert működtetnek. A halfeldolgozó az EU normáknak megfelel, heti 70 mázsa halat képes feldolgozni.

Összegezve egy jól működő agrárgazdaságot láttunk, mely jól kihasználja az éghajlat adottságait. Erős konkurencia a magyar piacon, de ha ki tudnánk használni a törvényeink biztosította szabályozást, az egyre jobban fejlődő marketing stratégiáinkkal könnyebben érvényesülhetnének kiváló minőségű magyar halunkkal a saját piacunkon.

Szabó Krisztián

Megállapodás a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium ágazati érdekegyeztetés megújításáról

2005. október 12-én a Földművelésügyi és vidékfejlesztési Miniszter, a tárca kiemelt partnereiként elismert 23 agrár-képviselő vezetőjével ünnepélyes keretek között aláírta a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium ágazati érdekegyeztetés megújításáról szóló megállapodás módosítását.

Az érdekképviselőket az érdekegyeztetés során a jogi szabályozás, illetve döntéshozatal koncepciójának kialakításától kezdve véleményezési, javaslattevési jog illeti meg. Az FVM jogszabály előkészítője, illetve a döntést hozó a véleményeket, javaslatokat érdemben vizsgálja, azok felhasználásáról, esetleges elutasításáról, figyelmen kívül hagyásáról megfelelő indoklás mellett tájékoztatja az érdekképviselőket.

Felek megállapodtak abban, hogy két-szintű érdekegyeztető fórumot – a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdek-

egyeztető Tanácsot (FÖVÉT) és ágazati tanácsokat – hoznak létre és működtetnek. A mezőgazdasági; erdészeti-faipari; vadászati-halászati-vízgazdálkodási; élelmiszer, dohány és italipari; közszolgálati ágazati tanácsokban a FÖVÉT elé kerülő minden kérdést a tagok előzetesen megvitatnak.

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa teljes jogú tagként – megállapodás aláírójaként – részt vesz a FÖVÉT, valamint a mezőgazdasági; és a vadászati-halászati-vízgazdálkodási tanácsok munkájában.

Október 24-én és 25-én került sor a két ágazati tanács alakuló ülésére, ahol az elnökség megválasztására, valamint az ügyrend kidolgozására került sor, s ezzel elhárult minden akadálya annak, hogy jövőben az ágazati tanácsokban megkezdődjön az érdemi munka.

Sztanó János
elnök

Csakis szakmai alapokon

A parlamenti nyílt napon, ahol a halászok és a horgászok a természetes vízi halászat és horgászat kérdéseiről is tárgyaltak, a horgászszövetségek nyilatkozatot tettek a természetes vízi halászat korlátozásáról. Ezt a nyilatkozatot olvasván Dr. Csoma Antal, a Körösi Halászati Szövetkezet elnöke, a szövetség horgásztagozatának tagja úgy érzi, hogy több csúsztatás is szerepel a szövegben.

Két fontos elemre hívta fel a figyelmet az elnök. Az egyik megállapítás szerint a „természetes vizeken a profitorientált halászat egész Európában visszaszorulóban van, s több országban, így a közép-európai régióban ma is az állományfelmérésre, -szabályozásra, tudományos- kutatási célokra korlátozódik”. Ez a kitétel az európai szabályozásról szól, mégpedig megalapozatlanul.

A mondat írói ugyanis nem vették figyelembe azt, hogy éppen az unió támogatja a természetes vízi halászatot és annak tradícióit megőrizni, nem utolsósorban az ebből a foglalkozásból élő emberek helyzetét javítá-

ni. Ezt igazolja az, hogy az Európai Tanács 1263/1990-es EK rendelet 1–8 cikkely, illetve a 2369/2002 EK rendelettel módosított 2792/1999 EK rendelet 6–7 cikkelye, a 366/2001 EK rendelet, valamint a 438/2002 EK rendelet alapján összeállított AVOP támogatási prioritással összhangban a következő támogatási célokat határozzák meg. A nyolc pont közül az egyik prioritás szó szerint így hangzik: „a hagyományos természetes vízi halászat tradíciójának megőrzése, és az ebből élő helyi lakosság megélhetésének, a halászati eszközök megújításának a támogatása. Márpedig ha az EK rendeletek sze-

rint ez a cél, akkor nincs visszaszorulóban a természetes vízi halászat, sőt, nekünk is ennek szellemében kell dolgoznunk, fejlesztenünk. Halászat nélkül nincs megfelelő és jó minőségű természet- és környezetvédelem.

A másik javaslati pont szerint a természetes vizekből kikerülő harcsák étkezési célú felhasználása, fogyasztói forgalomba hozatala nem felel meg EU élelmiszerbiztonsági előírásainak. Ezzel szemben az EU éppen a kistermelést, a házilag elkészített termékek előállítását támogatják, szorgalmazzák: 2004. április 29-én jelent meg az Európai Parlament és Tanács 852/2004-es EK rendelete az élelmiszer-higiéniáról. Ebben leírják a betartandó szabályokat, s a végén kimondják, hogy ezt a rendeletet nem alkalmazhatják az alábbi esetekben: magáncélú, házi használatra történő elsődleges termelésnél, magáncélú, házi fogyasztású élelmiszerek házi készítésekor, kezelésekor, a termelők azon tevékenységére, amellyel kis mennyiségű alaptermékekkel közvetlenül látja el a végső felhasználót, vagy az őket ellátó helyi kiskereskedelmi létesítményeket. A fogalom meghatározásában pedig az szerepel, hogy mi az alaptermék. Észert alaptermék az elsődleges termelésből származó termék, beleértve a termőföldből, állattenyésztésből, vadászatból és halászatból származó termékeket. A feldolgozatlan termékek olyan élelmiszerek, amelyek nem végeztek feldolgozást. Ide tartoznak a szétválasztott részek, az elvágott, szeletelt, kicsontozott, darált, megnyúzott, őrölt, vágott, tisztított, darabolt, kifejtett, tört, hűtött, fagyasztott, mélyfagyasztott vagy kiolvasztott élelmiszerek.

Október végén a békési, a szolnoki, a csongrádi megyei halászati, horgászati és halászati felügyeleti szervezetek közös tanácskozásán ez a témakör is terítékre került. Csoma Antal úgy véli, hogy a horgászok ezen nyilatkozata meglepő. A tanácskozáson sikerült megállapodni abban, hogy egy sor területen össze kell fogni a halászoknak és a horgászoknak (természet- és környezetvédelem, halórzás, kormorán kérdés stb.). A felek megegyeztek abban, hogy mindkét részről ki kell szűrni a szélsőséges véleményeket. Sem a halászok, sem a horgászok nem kívánnak a politika eszközévé, játékszerévé válni, a természetes vízi profitorientált halászat korlátozását csakis szakmai alapon, az érdekek egyeztetésével lehet és kell végrehajtani.

H. Gy.

Alapítvány a vidrákért

1156. Bp., Nyírpalota u. 60., Telefon: (06) (30) 258-3637
E-mail: gerapal@axelero.hu; Honlap: www.vidraalapitvany.hu

Tisztelt Felmérő!

Kérjük, hogy csak azokra a kérdésekre válaszoljon, amelyekre biztos választ tud adni. Nem zavaró, ha rubrikákat kitöltetlenül hagy. Kérjük, hogy a felmérést legkésőbb 2006. március 31-éig szíveskedjen az alapítvány címére visszajuttatni. Köszönjük!

Felmérőív a vidra 2005-2006-os magyarországi állományfelméréséhez.

Megye, ahol a felmérés történt _____

Legközelebbi települések, ahol a felmérés történt _____

A terület neve, ahol az észlelés történt _____

A terület ismert (becsült) nagysága, ahol az észlelés történt. Ebből becsült vízfelület _____

A terület leírása: mesterséges tó, természetes tó, folyó, csatorna, patak, víztározó, egyéb _____

A parti és vízi vegetáció típusa: nádas, sás, rét, erdő, egyéb _____

A felmérés eredménye: van vidra nincs vidra

Állandónak mondható-e a vidra a területen: igen nem

Az észlelés módja: lábnyom, hulladék, zsákmánymaradvány, egyéb _____

A helyiek mit mondanak a vidráról, valamint egyéb említésre méltó információ _____

A felmérő neve, elérhetőségei _____

Orvhalászat és -horgászat a mai magyar jogban (2. rész)

Ahogy általában az emberek, úgy az orvhalászok sem mind egyformák. Sajnos vannak, akik valóban a napi megélhetésükért halásznak engedély nélkül, és vannak olyanok is, akik csak kedvtelésből, egy kis izgalom kedvéért szegik meg a szabályokat. És vannak a „hivatásos bűnözők”, akik védőpajzsuknak használják a többieket, és mögójük bújva óriási károkat okoznak a magyar halászatnak. Semmi be veszik a halgazdálkodás valamennyi szabályát, és kiszednek mindent a vízből, ami a kezük közé kerül. Ők az igazi orvhalászok, és úgy élnek ma Magyarországon, mint a kiskirályok. Senki se mer velük szemben fellépni vagy tanúskodni. Pontosan tudják, mit kell mondani a hatóságoknak, hogy aztán komolyabb következmény nélkül nyugodtan visszatérhessenek törvénytelen foglalkozásukhoz.

Ellenük csak akkor lehet hatékonyan fellépni, ha megvan velük szemben a társadalmi összefogás. Ameddig ugyanis az a felfogás él a köztudatban, hogy a halász és az orvhalász jól megfér egymás mellett, nem lehet előre lépni. Nem kellene megvárni, hogy a túlhalászás következtében elfogyjon az összes hal a magyar vizekből, és a végén az orvhalászok menjenek a Parlament elé, hogy már nincs mit lopni.

Sokan csak legyintenek, amikor azt hallják, hogy szigorítani kell a törvényeket, mondván, mit érünk vele, ha nincs, aki tartassa azokat. Egy azonban biztos, ha nem írunk elő megfelelő erejű büntetést, akkor azzal annak alkalmazását is kizárjuk. Ahhoz tehát, hogy erősebb eszközökkel léphessünk fel az orvhalászokkal szemben, mindenképp meg kell teremteni az ahhoz szükséges jogszabályi hátteret.

Azt hiszem senkiben nincsen kétség afelől, hogy az orvhalászatot bűncselekményként kell minősíteni. Az orvhalászat könnyen tetten érhető mozzanatait a Hhtv. (lásd az első részt) szabályozza, amely azonban nem tartozik még a szabálysértési kategóriába sem. Gyakran azonban a nyomozó hatóságok az elkövetési sorozatnak csak e mozzanatait tudják bizonyítani, és így nem tudnak az adott ügyben melyebbre hatolni. Valóban, ahogy azt a cikk elején is írtam, orvhalász és orvhalász között is nagy lehet a különbség, de azért van a rendőr meg a bíró, hogy az ilyen különbségeket megítélje.

Mind az osztrák, mind a német büntető törvénykönyv önálló bűncselekményként szabályozza az orvhalászatot. Németországban akár két évig tartó szabadságvesztésre is ítélik azt, aki jogellenesen halászik, de gyakoribb a nagyobb visszatartó erejű magas pénzbüntetés alkalmazása. A kisebb súlyú esetekben is 1000 euró feletti összeg

megfizetésére kötelezik az elkövetőt. Ráadásul a törvény kifejezetten előírja az elkövetés során felhasznált eszközök elkobzását, ami egy motorcsónak esetében már komoly visszatartó erőt jelent egy tehetősebb elkövető számára is.

Ausztriában az orvhalászat alapesetében elkövetőjével szemben fél évig tartó szabadságvesztés, vagy pénzbüntetés alkalmazását írja elő a törvény. Minősített esetként értékeli továbbá a jogszabály, ha a bűncselekményt 2000 euró feletti értékre; fegyverrel vagy üzletszerűen követik el. A minősített orvhalászatként való értékelés negyedik esete, ha a bűncselekményt tilalmi időben, mérgezett csalival, elektromos eszközzel, robbanóanyaggal, illetve a halállományt veszélyeztető módon követik el.

Az előbb említett két országban a jogalkotók azáltal, hogy önálló büntetőjogi tényállásként szabályozták az orvhalászatot, megfelelően reagáltak arra, hogy a környezetvédelem és a fenntartható gazdálkodás egyre fontosabb értékek az egész társadalom számára. Az orvhalászat ugyanis nem csak a tulajdont veszélyezteti, de támadja a környezetbarát és eredményes gazdálkodást, a halászati jogot és fogyasztók egészséges táplálkozáshoz fűződő érdekét is. Mindezen felül a megkülönböztetett szabályozást az is indokolja, hogy az elkövetési tárgy nehezebben védhető a terület nagysága miatt, így az elkövető egyszerűbben tudja véghezvinni a bűncselekményt. (Ez utóbbi körülményt egyébként a szabálysértésekről szóló törvény a mező-, illetve erdőgazdaságilag hasznosított területek tekintetében a hazai jogalkotás már értékelte).

A magyar jogtörténetben is van példa az orvhalászat önálló büntetőjogi tényállásként való szabályozására. Az 1888. évi XIX. törvénycikk például kihágásnak minősítet-

te, ha a hivatásos halász tilalmi időben nyílt vízből halat fogott. Kihágásnak minősült többek között az is, ha valaki tilalmi idő alatt halat szállított vagy áruba bocsátott anélkül, hogy igazolni tudná azt, hogy a halat a tilalmi idő előtt fogta, vagy külföldről származik.

A jelenleg hatályos, a halászatról és horgászatról szóló törvény (1997. évi XLI. Törvény, továbbiakban: Hhtv.) általi szabályozás ennél jóval enyhébb fellépést tesz lehetővé (ld.: előző számban közölt cikk). Ez azonban nem azt a hatást váltotta ki, hogy az igazságszolgáltatás képessé vált az igazi elkövetőkkel szemben való hatékonyabb fellépésre, hanem éppen ellenkezőleg, csak tovább romlott a helyzet, mert a súlyosabb cselekmények elkövetői is csak e törvény szerint bünhődnek. Ezért úgy vélem eljött az ideje, hogy tanulva a hibákból végre szülessen egy olyan szabályozás, amely a bűnüldözés hatékony eszközével biztosít védelmet a rapsicokkal szemben.

Orosz Dániel

Közlemény

A HALTERMOSZ elnökségének kezdeményezésére az FVM tájékoztatót tett közzé arról, hogy külföldről származó élő hal halastóba illetve halászati vízterületre való kihelyezéséhez mi a jogszabályok által megkövetelt eljárás. É szerint minden, nem a Magyar Köztársaság területéről származó élő hal telepítéséhez két miniszter engedélye szükséges. Az engedélyt általánosan megkövetelik a mesterséges halászati létesítményekre vonatkozóan is. A tájékoztató az FVM honlapján is teljes terjedelmében olvasható.

A HALTERMOSZ nyomatékosan kéri tagjait, hogy élő pontyot hazánkba a magyar pontyállományért érzett felelősségük okán ne hozzanak be, és egyúttal kéri, hogy élő hal behozatalakor a tájékoztatóban foglaltak szerint járjanak el. Információink szerint a jövőben az FVM két főosztálya szigorított ellenőrzéseket fog indítani a hatályos magyar jogszabályok érvényesítésének érdekében.

dr. Orosz Sándor
igazgató

Képeslap Máltáról

Málta szigetére látogatott szeptember 12. és szeptember 19. között a Haltermelő Országos Szövetsége és Terméktanácsa horgász tagozata abból a célból, hogy megismerje e kicsi ország halászatának jellemzőit. A szakmai programok mellett lehetőség volt Málta és a közelében fekvő Gozo sziget kulturális és történelmi jellemzőinek megismerésére is.

A máltai halászat az ország adottságainak megfelelően a tengeri halászatra épült. Mintegy 1400 különböző típusú hajóból álló flottával rendelkeznek, amelyek egyik része kizárólag a partközeli hajózásra alkalmas, másik része pedig a szigetektől távolabb, 25 mérföld távolságban meghatározott halászati zóna határáig is kihajózhat. A nagyobb hajók a legmodernebb navigációs felszereléssel, valamint fagyasztó haltárolókkal rendelkeznek.

Az országra legjellemzőbb fogható halfajok: a kék delfin (lampuka), a tonhal

tette. 1964-ben a máltai kormány kezelésébe, majd 1988-tól a Mezőgazdasági és Halászati Minisztérium fennhatósága alá került és helyet adott az újonnan felállított Nemzeti Akvakultúra Központnak. Jelenleg az erődben a halászati és akvakultúra tevékenység ellenőrzésén túl oktatási, tanácsadási és kutatási tevékenység is folyik. Az itt működő FCCD kiemelt törekvése a tengeri élővilág, mint erőforrás fenntartása. Az erődben oktatási céllal kiállított medencékben és akváriumokban megtekinthetők a máltai szigetvilágra jellemző tengeri élőlé-

va tas-Sajd Ltd.) 1964-ben alakult Marsaxlokkban és különböző szolgáltatásokat kínál valamennyi halászzal foglalkozó szakembere részére. Ilyen szolgáltatások, például a halfogásra szolgáló eszközök, etetőanyagok árusítása, fagyasztó tárolás, pénzügyi fedezet biztosítása és a fogott halak csomagolása, feldolgozása. Míg kezdetben mindenki maga szervezte a halászatot és értékesítést, ma már a halászzal foglalkozók két szövetségbe tömörülnek. A látogatás során lehetőség nyílt a helyszíni hűtőház, illetve feldolgozó, csomagoló egység megtekintésére is.

Mivel Málta EU tagország, így a halfeldolgozásra vonatkozó előírások náluk is érvényben vannak. Az utóbbi évek halászati bevételeiből finanszírozott fejlesztések eredményeképpen ma már korszerű feldolgozó részleggel büszkélkedhet a helyi szövetség. Egy nap alatt 5-8 tonna hal, elsősorban tengeri keszeg, sügér, tonhal és delfin kerül feldolgozásra. A szövetségnek 470 főállású és 1900 „mellékállású” tagja van.

Máltán a halászati tevékenység apáról fiúra száll. A „mellékállású” halászok legtöbbször kötődik a Szövetséghez, és ugyanolyan munkarendben dolgozik, mint a főállásúak. A halászati engedély ára 10 ML (máltai líra), melyet csak a munkaügyi hivatalban regisztrált személyek válthatnak ki. A halászzal foglalkozó máltai cégek kizárólag ezen engedéllyel rendelkező személyeket foglalkoztatnak. Mivel a mediterrán térség csökkenő halállománya miatt a térségben a kifogható halmennyiséget az EU által rögzített kvóta szabályozza, így a máltai kormány korlátozta a kiadható halászati engedélyek számát is.

Külön örömet jelentett a tagozat számára, hogy a feldolgozási háttér megismerése után megtekinthette egy máltai halbolt frissen feldolgozott és csomagolt hal és egyéb tenger gyümölcsei kínálatát. A nagy kínálat ellenére azonban a máltai konyha halétel elkészítésének módja szegényesnek mutatkozott, mivel az étkezések során legtöbbször párolt halat szolgálnak fel a résztvevőknek, s csak elvétve jelent meg az oly bőséges ételkínálatban egy-egy sült hal, esetleg halsaláta.

K. G.

(tonn) és a kardhal (pixxispad); de nagy hagyománya van a puhatestűek törzsébe tartozó polipnak (quarnita) is. A sziget környékén természetesen a fenti fajokon kívül más halfajok is gazdagítják a máltai halászok zsákmányát, így például a macskacápa (mazzola), a sügér (hanzir), a skorpióhal (cippullazz), a makréla (tumbrelli) stb.

A máltai halászok fogása évente mintegy 1000 tonnára tehető, melynek egy részét (zömében tonhal) exportálják. Az importált halmennyiség 1000 tonna feletti, mely különböző fajokból tevődik össze, például a lazac, a polip, a tintahal, a kagyló, az osztri- ga és egyéb feldolgozott halak.

A Máltai Halászati Felügyelőség és Ellenőrzési Részleg (Malta's Fisheries Conservation and Control Division – FCCD) a San Lucjan erődben, Marsaxlokkban található, melyet a szakmai utazás résztvevői is meglátogattak a tanulmányút során. Érdemes megemlíteni, hogy a San Lucjan erődöt 1610 és 1611 között a máltai lovagrend épí-

nyek, kiemelten a halászatban nagy gazdasági jelentőséggel bíró halfajok.

A szakmai programok között szerepelt egy olyan halásztalálkozó is, melynek során a résztvevők egy beszerző és értékesítő tevékenységet végző halászati szövetséghez látogattak el. E szövetség (Ghaquda Kooperati-